

የጳጳሮቱ (የሃያ መቶ ሦስቱ=የኹለት ሺ ሦስቱ) ዓመተ ምሕረት

"ዓቢይ ምም" - "የሁዳይ ምም"

ፈጣሪዎችንና አምላካችን፣ጌታችንና መድኃመኔታችን፣ካህን፣ ሊቀ ካህናታችንና ንጉሥ፣ ንጉሠ ነገሥታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፣ ለእኛ፣ ለኹላችን ሲል፣ የዖመውን ምምና የጸለየውን ጸሎት፣ያስተማረውን ትምህርትና ደረጋቸውን ተአምራት፣የደረሰበትን ፈተናና የታገሣቸውን መከራዎች አያስታወስን፣ እኛ ኹላችን፣ የእርሱን ፈለግ ተከትለን፣እነዚህን የሃይማኖት ምግባራት፣ በእየራሳችን ፈቅደን፣ በነፍስ፣በሥጋና በመንፈስ እየፈጸምንየምንሳተፍበትን፣ የዘንድሮውን "ዓቢይ ምም" - "የሁዳይ ምም" የምንለውን፣ ታላቁ ምግባራችን፣እነሆ፣ በያለንበት ለመቀበል ስላበቃን፣ ልዑል እግዚአብሔርን እናመሰግናለን።

+ + +

በቅዱሱ ኪዳን፣ የእግዚአብሔር መንግሥትና ድንግል ማርያም የኾነችው፣

የኢትዮጵያ ልጆች!

በአገር ላላችሁትና በመላው ዓለም ለተበተናችሁት!

የተለመደው ኢትዮጵያዊ ስላምታችን ይድረሳችሁ!

ከ"ዖመ ኢትዮጵያ" ጋር ተያይዞ የመጣልንን፣ ይህን፣ የ"ዓቢይ ምም" (የሁዳይ ምም) ጊዜ፣ ዓቅማችንና የኑሮአችን ኹኔታ በፈቀደልን መጠን፣ በዚያው በጀመርነው፣ በ"ዖመኢትዮጵያ" መንፈስና ሥርዓተ ጸሎት ቀጥለን፣ እናከናውነው ዘንድ፣ ይኸው ቀርቦልናል፤እኛም ኹላችን፣ በነቃና በታጠቀ፣ የኹለንተና አቋም ተቀብለን፣ በአግባቡ ልናስተናግደው እንደተዘጋጀን እናምናለን።

ከጥር መግቢያ እስከ አቢይ ያም መገቻ ያለው ዘመነ "መርጻዊ"

ይባላል።

ቅዳሜ እና "ዘዘወረደ" ወይም፡ "ዖመ ሕርቃል" ከሚባለው፡ ከቅበላው የካቲት ፳ አሁድ፡ እስከ የካቲት ፳፮ ቅዳሜ፡ ፳፻፫ ዓ.ም ከሚገኙት፡ ኹለት ሳምንታት አንሥቶ፡ እስከ ትንሣኤ በዓል ድረስ ባሉት ወራት የሚዘመረው፡ የየሳምንቱ ምስባክ እና የሚነበቡት ምንባቦች፡ ከሳምንታቱ ስያሜዎችና የትርጓሜ ሐተታዎች ጋር፡ በየአርእስቱና በየመልኩ ተሰናድተው ለአገልግሎት ቀርበዋል።

ከእነዚህም ጋር፡ የሥርዓተ ዖሙንና ጸሎቱን ጽሑፍ፣የዜማዎቹንም ክታብ የያዘው ሸክላ፡ በዚህ የጎዋ ሰሌዳ ዋና ገጽ ላይ በዚህ ርእስ ግርጌ ስለሚገኙ፡ ኹሉንም እየከፈታችሁ እንድትጠቀሙባቸው ጋብዘናችኋል።

መዋዕለ ዖሙ፡ መልካሙን የንስሐ ፍሬዎችንን አበርክተን፣የበለጠውንም የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ተቀብለን፡ ብርሃነ ትንሣኤውን ለማክበር የምንበቃበት ይኹንልን! አሜን።

+ + +

የዓቢይ ያም ስንበታትና ስሙናት።

እንደንገባን በዓላት ተቈጥረው የሚከበሩ፡ በዖም ወራት የሚውሉ፡ ስንበታት አሉ፤ እነዚህም፡ "ዓቢይ ያም"፣ወይም፡ በሕዝባዊ አነጋገር፡ "ሁዳደ" የሚባለው ያም፡ ከመግባቱ በፊትና ከገባ በኋላ ያሉት፡ የአሁድ ስንበታትና ከእነርሱ ጋር የተያያዙት ሳምንታት ናቸው።

ከእነዚህም፡ ቀዳሚዎቹ፡ "መርጻዊ" እና "ዘዘወረደ" የሚል ስያሜ የተሰጣቸው፡ ስንበታት ናቸው፤"መርጻዊ" የተባለው ስንበት፡ በቅዱሳት መጻሕፍት ተጽፎ እንደሚነበበው፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዕለተ ዓርብ የሚቀበለው የመስቀል መከራ፡ ለእርሱ፡ የሙሽርነቱ የሠርግ በዓል ስለኾነ፡ ይህች ጽዋውን፡ እንደአርበኛ ወደሚቀበልባት፡ ወደኢየሩሳሌም የጀመረውን ጉዞ የሚያዘክረው ከ"ዖመ ኢትዮጵያ" ጋር ተያይዞ ያለው ዕለተ አሁድ ሲኾን፣የዓቢይ ያም መግቢያና

ለ"ዎመ ሕርቃል" ሰኞ ዋዜማ የኾነው፣ ተከታዩ ዕለተ አሁኑ፣ "ዘዘወረደ" ("ቅበላ") የተባለው ነው። ስለእነዚህና ከዚህ በኋላ ተያይዘው ስለሚቀጥሉት፣ "ቅድስት"፣ "ምኩራብ"፣"መግጥዕ"፣ደብረ ዘይት"፣"ገብር ኒር" እና "ኒቆዲሞስ" ስለተባሉት፣ የአሁኑ ሰንበታት፣ ከዚህ የሚከተሉት አጫጭር መግለጫዎች፣ በመጠኑም ቢኾን ያብራሩላችኋል፡-

መርጻዊ።

በግእዝ፣ "መርጻዊ" ማለት፣ "ሙሽራ" ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፣ ራሱን፣በሙሽራ መስሎ ተናግረዋል፤ይህም፣ "የዮሐንስ ደቀ መዛሙርት፣ ወደእርሱ ቀርበው፣ 'እኛና ፈሪሳውያን፣ ብዙ ጊዜ የምንጠመው፣ደቀ መዛሙርትህ ግን የማይጠሙት፣ ስለምንድር ነው?' አሉት፤ጌታችን ኢየሱስም፣ እንዲህ አላቸው፣ 'ሚዜዎች፣ ሙሽራው፣ ከእነርሱ ጋር ሣለ፣ ሊያዝኑ ይችላሉን? ነገር ግን፣ ሙሽራው፣ ከእነርሱ የሚወሰድበት ወራት ይመጣል፤ በዚያን ጊዜም ይጠማሉ።" ደግሞም፣ "በዚያን ጊዜ፣ የእግዚአብሔር መንግሥት፣ ሙብራታቸውን ይዘው፣ ሙሽራውን ሊቀበሉ የወጡ፣ ሥር ቁነጃጅትን ትመስላለች!" በሚሉት ቃሎቹ ይታወቃል።

መንፈስ ቅዱስን የተመሉ ቅዱሳን ጻድቃንም፣ እርሱ፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን፣ በሙሽራ መስለው ተናግረዋል፤ለዚህም፣ መጥምቁ ዮሐንስ፣ "እናንተ፣ 'እኔ፣ ክርስቶስ አይደለሁም፤ነገር ግን፣ ከእርሱ በፊት ተልኬአለሁ!' እንዳልሁ፣ ራሳችሁ ትመስክሩልኛላችሁ። ሙሽራይቱ ያለችው እርሱ፣ ሙሽራ ነው፤ቆሞ የሚሰማው ሚዜው ግን፣ በሙሽራው ድምፅ፣ እጅግ ደስ ይለዋል፤እንግዲህ፣ ይህ ደስታዬ ተፈጸመ፤ እርሱ፣ ሊልቅ፣እኔ ግን፣ ላንስ ያስፈልጋል።" ብሎ የተናገረው ቃል፣ አንዱ ማስረጃ ይኾናል።

ስለዚህ፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፣ ወደፊት፣ በዕለተ ዓርብ እንዲቀበለው፣ የሚጠብቀው መከራ፣ ለእርሱ፣ እንደሙሽርነት በዓል፣መስቀሉም፣ እንደሠርግ አዳራሽ ተደርጎ፣ ትንቢቱ፣ በቅድሚያ፣ በቅዱሳን ነቢያት ስለተነገረና በቅዱሳት መጻሕፍት ስለተጻፈ፣ ከ"ዎመ ኢትዮጵያ" (ከነነዌ ዎም) በፊት ያለው፣ ዕለተ አሁኑ ሰንበት፣ "መርጻዊ" ተብሏል።

በዚያች የሰንበተ ክርስቲያን እሁድ የሚዘመረው ምስባክ፡ ከዳዊት መዝሙራት፡ "ወውእቱስ፡ ከመ መርዓዊ፡ ዘይወጽእ እምጽርሑ፤ይትፌሣሕ፡ ከመ ያርብጎ፡ ዘይሚርድ ፍኖቶ፤ እምአጽናአፈ ሰማይ፡ ሙጻኡ!" የሚለው ነው። "እርሱም፡ እንደሙሽራ፡ ከእልፍኙ ይወጣል፤እንደአርበኛም፡ በጉዞው ሲፋጠን ደስ ይለዋል፤መውጫውም፡ ከሰማይ ዳርቻ ነው!" ተብሎ የሚተረጎመው፡ ይህ ቃል፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዕለተ ዓርብ፡ በሕማማተ መስቀሉ የሚቀበላትን፡ የሙሽርነት ጽዋ መከራውን፡ አጣጥሞ ወደሚጨልጥባት፡ ወደኢየሩሳሌም የጀመረውን፡ ያን የግሥጋሤ ጉዞ የሚያከናውነው፡ እንደት እንደኾነ፡ ያመላክታል። ይኸውም፡ አንድ ጀግና አርበኛ፡ ለአገሩና ለማንነቱ፤ለሚኖርለትም ታላቅ ዓላማ፡ ደሙን እስከማፍሰስ በሚጠይቅ መሥዋዕትነት ተዋግቶ፡ የድል አክሊልን እንዲቀዳጅ ወደሚያበቃው የሰልፍ ሜዳ ለመድረስ፡ በፍጹም ቆራጥነት ከሚያደርገው ጥድፈያ ጋር በማመሳሰል መኾኑን፡ በትንቢቱ ቃል አፈጻጸም ስለታየ ነው።

ይህንም አውነታ፡ እንዲህ የሚለው፡ በዕለቱ የሚነበበው፡ የአዲስ ኪዳን የምሥራች ቃል ያረጋግጠዋል፡- "ጌታችን ኢየሱስ፡ ...ሥራ ኹለቱን ደቀ መዛሙርቱን፡ ወደእርሱ አቅርቦ፡ እንዲህ አላቸው፡- 'እነሆ፡ ወደኢየሩሳሌም እንወጣለን፤ ስለሰው ልጅ፡ በነቢያት መጻሕፍት የተጻፈው ኹሉ፡ በእርሱ ላይ ደርሶ ይፈጸማል፤ ለአሕዛብ አሳልፈው ይስጡታል፤ ይዘብቱበታል፤ ይሰድቡታል፤ ይተፋበታል፤ ይገርፋታል፤ ይገድሉታል። በስተኛዪቱም ቀን ይነሣል።' እነርሱ ግን፡ ከዚህ ንግግሩ፡ ያስተዋሉት ነገር የለም፤ ይህ የተናገረው ቃል፡ ለእነርሱ፡ ተሠውሮባቸው ነበርና፤ምን እንዳለም፡ አላወቁም።" (ማቴ. ፱፡ ፲፬-፲፮፤፭፡፩-፲፫። ዮሐ. ፫፡፲፬-፲፮። መዝ. ፲፰፡፭-፯። ሉቃ. ፲፰፡፴፩-፴፬።)

ምንባብ፡- ፩ኛ ቆሮ. ምዕ. ፲፫፡ቁ. ፩-፯፤

ራእ. ምዕ. ፡፩፡ቁ. ፩-፲፤

ሓዋ. ምዕ. ፲፫፡ቁ. ፲፯-፲፫።

ምስባክ፡- መዝ. ፲፰፡ቁ. ፭-፯፤

ወውክቱስ ከመ መርዓዊ ዘይወጽእ እምጽርሑ፤እርሱም እንደሙሽራ ከእልፍኙ ይወጣል፤ ይትፌሳህ ከመ ያርብህ ዘይሜርድ ፍኖቶ፤እንዳርበኛ፡ በጉዘው ሲፋጠን፡ ይደሰታል፤ እምአጽናፈ ሰማይ ሙጻኡ። አወጣጡ፡ ከሰማያት ዳርቻ ነው።

ወንጌል፡- ማቴ. ምዕ. ፡፮፥ቁ. ፲፫።

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንግብ፤ በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፡ የምንገባችና የምስገክ ምዕራፎች በሙሉ።

ዘዘወረደ እና ያመ ሕርቃል።

ከየካቲት ፳ አሁድ፡ አስከ የካቲት ፳፯ ቀን ቅዳሜ፤፳፻፫ ዓ. ም. ያለው ሳምንት።

"ያመ ሕርቃል" የተባለው የዓቢይ ያም መግቢያ (ቅበላ) የኾነው፡ የሰኞ ሞዜማ አሁድና ከእርሱ ጋር ተያይዞ የሚቀጥለው ሳምንት፡ በግእዝ፡ "ዘዘወረደ" ይባላል።"ዘዘወረደ" የሚለው ቃል፡ "ረ" ላልቶ ሲነገር፡ "ወረደ" ከሚለው የግእዝ ቃል የተገኘ ሲኾን፡ "ረ" ጠብቆ ሲነገር፡ "ወረደ" በሚለው ኢትዮጵያኛው ቃል ይተረጎማል። ሳምንቱ፡ "ዘዘወረደ" የተባለው፡ "በልዩ ልዩ መልክ መውረድን" የሚያመለክተው የእግዚአብሔር ቃል፡ የሚነገርበት ስለኾነ ነው።

"ያ፡ በሰማያት የሚኖረው፤በእሳትና መብረቅ፤በከባድ ደመናና ነጉድጓድ፤በበረታ የቀንደ መለከትም ድምፅ፡ ወደምድር የወረደውና በሙሴ መሪነት፡ በምድረ በዳ ለሚጓዙት የእስራኤል ልጆች፡ በሲና ተራራ የተገለጠው፡ እኛ የኢትዮጵያ ልጆች፡ 'እግዚአብሔር' ብለን የምንጠራው ፈጣሪና የማይታየው አምላክ፡ በመጨረሻው ዘመን፡ በቅድስት ድንግል ማርያም ማሕፀን ሰው ኾኖና በበረቱ ተወልዶ፤የመስቀል መከራን ተቀብሎና ሞቶ፤ተቀብሮና ተነሥቶ፡ ፍጥረተ ዓለሙን፡ ከዲያብሎስ አገዛዝ፤ከኃጢአት ቀንበርና ከሞት ፍዳ ሊያድን፡ ከሰማየ ሰማያት ወረደ!" ለማለት፤ደግሞም፡ ሙሴ፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም ምሳሌ፡ ከእግዚአብሔር የተሰጡት ቃላት፤ወይም፡ ትእዛዛት፡

የተቀረጹባቸውን ጽላት ይዞ፡ ከሲና ተራራ፡ ወደአሥራኤል ሕዝብ የመውረዱን ዝቅረ ነገር ለማስታወስ፡ "ዘወረደ" ተብሏል።

ይህም፡ በብሉዩ ኪዳን፡ "እግዚአብሔርም፡ በሲና ተራራ ላይ፡ ወደተራራው ራስ ወረደ! ሙሴም፡ ወደሕዝቡ ወረደ፤እግዚአብሔር ያለውንም ቃል ነገራቸው። ኹለቱንም የምስክር ጽላቶች፡ በእጁ ይዞ፡ ከተራራው ወረደ።"፤በአዲሱም ኪዳን፡ "ወአልቦ ዘዓርገ ውስተ ሰማይ፤ዘእንበለ ዘወረደ እምሰማይ፡ ወልደ እንለ እመሕያው።"

ማለትም፡ "በሰማይ ከሚኖረው ከሰማይ ከወረደው የሰው ልጅ በቀር፡ ወደሰማይ የወጣ፡ ማንም የለም!" በሚለው የቅዱሳት መጻሕፍት ቃል ታውቋል። ይኸው እሑድ፡ በሕዝባዊ ስያሜ፡ "ቅበላ" ይባላል። (ዘጸ. ፲፱፡፡-፭፤፲፱፤፩-፲፮፡፡ ዮሐ. ፫፡፤፲፫፡፡) ከዚህ እሑድ ጋር ተያይዞ ያለው ሳምንት፡ "ያመ ሕርቃል" እንደሚባል፡ ከላይ ተገልጿል። ይህ ስያሜ፡ ለዚህ ሳምንት የተሰጠበት ምክንያት፡ በሚከተለው አጭር ሐተታ ይጠቃለላል። በጊኛው ምዕት ዓመተ ምሕረት፡ የተነሣው የፋርስገ፡ በተንባላት (በእስላምች) እየታገዘ፡ ኢየሩሳሌምን ወርሮ ይዞ፡ ኦብያተ ክርስቲያናትን አፍርሶና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለበትን ቅዱስ መስቀሉን ወሰደ። በዚያ የሚኖሩ ክርስቲያኖችንና ከተማቸውን ሊገዛ በሞከረ ጊዜ፡ ሕርቃል (Heraclius) የሚባለው የሮም (የቀዳሽጥንጥንያ፤ ቢዛንታይን) ክርስቲያናዊ ቁሣር፡ ከዚህ አገዛዝ ነጻ እንዲያወጣቸው፡ ካህናቱም፤ ምእመናኑም፡ ጠየቁት።

እነርሱ፡ በጾም፡ በጸሎታቸው ተባብረውት፡ ይኸው ቁሣር፡ በጊኛው 9. ም. በሠራዊቱ ኃይል ደርሶላቸው፡ ጠላታቸውን፡ ድል ስለነሣላቸው፤ከተማዬቱንና ቅዱስ መስቀሉንም ስላስመለሰላቸው፡ ለዚያ ድል መታሰቢያ ይኸን ዘንድ፡ ያማቸውን፡ "ያመ ሕርቃል" ብለው ሠየሙት፤ይህም ጾም፡ እንዲያዘነጋ፡ ከዓቢይ ጾም ጋር ቀዳሚ ኾኖ እንዲጾም፡ የቀደሙት አበው ስለወሰኑ፡ የምንጾመው፡ በዚህ ምክንያት መኾኑን ልታውቁት ይገባል።

ምንባብ፡- ፩ኛ ጢሞ. ምዕ. ፯፡፩. ፫-፲፫፤

ያዕ. ምዕ. ፬፡፩. ፩-፲፤

ሓዋ. ምዕ. ፭፥ቁ. ፩-፲፩።

ምስጋኔ:- መዝ. ፲፰፥ቁ. ፭-፯፤

ተቀናቸው ለእግዚአብሔር በፍርሃት፤

እግዚአብሔር በፍርሃት ተገዙ፤

ወትሐሠዩ ሎቱ በረዓድ፤

በእርሱም፣ ፍጹም ደስ ይበላችሁ፤

አጽንዕዋ ለጥበብ፣ ከመ ኢይትመዓዕ እግዚአብሔር።

ከእግዚአብሔር ቁጥ ለመዳን፣

ጥበብን አጽንታችሁ ያዙ።

ወንጌል:- ማቴ. ምዕ. ፯፥ቁ. ፲፯-፳።

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንግብ፤

በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፡

የምንገባችና የምስጋኔ ምዕራፎች በሙሉ።

ቅድስት።

ከየካቲት ፳፯ አሁድ፣ አስከ መጋቢት ፫ ቀን፣ ቅዳሜ፣

፳፻፫ ዓ. ም. ያለው ሳምንት።

ለመደበኛው የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ "ዖመ አርብዓ"፣ መነሻ የኾነው፣ የመጀመሪያው አሁድ፣ "ቅድስት" ይባላል፤ እግዚአብሔር ይኾን ዘንድ፣ ተለይቶ የተቀመጠ፣ የተሰጠ፣ የቀረበ ነገር ኹሉ፣ "ቅዱስ" ስለሚባል፣ ይህች ዕለት ስንበት፣ ወይም፣ ሳምንት፣ በሴት አንቀጽ፣ "ቅድስት" ተብላለች።

ኢየሱስ ክርስቶስ፣ ከጥምቀቱ በኋላ፣ በቆጮንቶስ በረሃ፣ አርባ መዓልትና አርባ ሌሊት የዖመውን ዖም በማስታወስ፣ እኛም፣ እርሱ ባስተማረን መንገድ እንደምት ዘንድ፣ "የጌታ ዖም" ተብላና ተለይታ የተሰጠች ዖም መኾኗን ለማመልከት፣ እንዲሁም፣ "ቅዱስ" የኾነውን አምላክ፣ ቃሉን ተከትለን፣ እኛም፣ እያንዳንዳችን፣ እየራሳችንን፣ በቅድስና አጽንተን ለማኖር፣ ግዳጅ ያለብን መኾኑን ለማሳሰብ፣ "ይህች ዕለት ስንበት አሁድ፣ ይህች ሳምንትና ይህች አርባ ቀን፣ እግዚአብሔር የተለየች ናት" ለማለት፣ "ቅድስት" ተብላ ተሰይማለች።

ይህም፡ "ወበከመ ጸውክመ ቅዱስ ውእቱ፣ክንትመመሄ፡ ኩኑ ቅዱሳነ፡ በኩሉ ግዕዝክመ! እስመ ጽሑፍ፡ ዘይብል፡ 'ኩኑ ቅዱሳነ፡ እስመ ቅዱስ ኣነ!'" ማለትም፡ "የጠራችሁ፡ እርሱ፡ እግዚአብሔር፡ ቅዱስ እንደኾነ፡ እንዲሁ፡ እናንተም፡ በአኗኗራችሁ ኹሉ፡ ቅዱሳን ኹኑ! 'እኔ ቅዱስ ነኝና፡ እናንተም፡ ቅዱሳን ኹኑ!' የሚል ቃል ተጽፏል።" ደግሞም፡ "እስመ ኢጸውነ እግዚአብሔር፡ ለርኩስ፡ ዘእንበለ ለቅድሳት፤" ማለትም፡ "እግዚአብሔር፡ ለቅድስና እንጂ፡ ለርኩስት አልጠራንም።" በሚለው የአምላክ ቃል ታውቋል።

ኹለንተናችንን፡ ከክፋቱ ዓለም ለይተን፡ ራሳችንን፡ በጾም በመቀደስ፡ ሰውነታችንን፡ ለእግዚአብሔር ብቻ ልናስገዛ የሚገባን መኾኑን፡ ቀደም ብለው ከተጠቀሱት ቃላት ጋር፡ በዚህች ዕለት ሰንበት የሚዘመረው፣የሚሰበከውና የሚነበበው፡ ከዚህ የሚከተለው፡ ሌላው፡ የቅዱሳት መጻሕፍት ምንግብ፡ እንዲህ እያለ ያስረዳናል፡-

፩ኛ፡ "ተቀነዩ ለእግዚአብሔር በፍርሃት፤ወተሐሠዩ ሎቱ በረዓድ፤አጽንዕዋ ለጥበብ፡ ከመ ኢይትመዓዕ እግዚአብሔር።" ማለትም፡ "ለእግዚአብሔር፡ ስለእርሱ፡ ደስብኳችሁ፡ በፍርሃትና በረዓድ ተገዙ! እንዳይቁጣም፡ ተግሣፁን ተቀበሉ!"

፪ኛ፡ "ለኹለት ጌቶች መገዛት የሚቻለው፡ ማንም የለም፤ወይም፡ አንዱን ይጠላል፣ኹለተኛውንም፡ ይወድዳል፤ወይም፡ ወደአንዱ ይጠጋል፣ኹለተኛውንም፡ ይንቃል። ለእግዚአብሔርና ለገንዘብ መገዛት አትችሉም።" (፩ኛ ጴጥ. ፩፡፲፭-፲፯፤፩ኛ ተሰ. ፬፡፯፤መዝ. ፪፡፲፩-፲፪፤ማቴ. ፯፡፬።)

ምንግብ፡- ዕብ. ምዕ. ፲፥ቁ. ፲፱-፡፭፤

፩ኛ ጴጥ. ምዕ. ፩፥ቁ. ፲፫-፲፯፤

ሐዋ. ምዕ. ፲፫፥ቁ. ፩-፫።

ምስባክ፡- መዝ. ፲፯፥ቁ. ፭-፯፤

ወደክመመሄ ብረክዩ በጾም፤ ጉልበቶቹ፡ በጾም ደከሙ፤

ወስሕከ ሥጋዩ፡ በኃጢአ ቅብዕ፤ ሥጋዬም፡ ቅባት በማጣት ከላ፤

ወአንስ ተጽእልኩ በጎቤሆሙ። እኔም፡ በእነርሱ ዘንድ፡ ተጠላሁ።

ወንጌል፡- ማቴ. ምዕ. ፬፥ቁ. ፩-፲፯።

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንጣብ፤

በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፡

የምንጣቦችና የምስጋኔ ምዕራፎች በሙሉ።

ምክራብ።

**ከመጋቢት ፬ አሁን፡ አስከ መጋቢት ፲ ቀን፡ ቅዳሜ፡
ጳጊሮ 9. ም. ያለው ሳምንት።**

በዎመ አርብዓ፡ ከ"ቅድስት" ቀጥሎ ያለው፡ የአሁኑ ሰንበትና የተያያዘው ሳምንት፡ "ምክራብ" ይባላል። ሌተ መቅደስ፤ ወይም፡ ክርስትናን የተቀበሉ ወገኖች፡ ተሰብስበው፡ ወደፈጣሪያቸው የሚጸልዩበትና በኢየሱስ ክርስቶስ ቤዛነት፡ ለመላው የሰው ዘር፡ ከእግዚአብሔር የተሰጡትን፡ የመንፈስ ቅዱስ ጸጋዎች የሚያገኙባት፤ የመድኃኔ ዓለምን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም የሚቀበሉበት ቦታ፡ "ሌተ ክርስቲያን" እንደሚባል ማለት ነው። በሕገ ቅስባታ እምነት ጸንተው የቀጠሉት አይሁድ፡ ዛሬም፡ የጸሎት ቦታቸውን፡ "ምክራብ" እያሉ ይጠሩታል።

የዚህ ስያሜ ምሥጢር፡ እንደሌሎቹ ኹሉ፡ ሰፋትና ጥልቀት አለው። ይኸውም፡ እግዚአብሔር አብ፡ እውነተኛና የተቀደሰ ማደሪያው ይኾን ዘንድ፡ ጥንቱንም፡ በመለኮታዊ ቸርነቱና ጥበቡ፡ የሠራው፤ ኋላም፡ በመጨረሻው ዘመን፡ በልጁ መሥዋዕትነትና የምሕረት ቃል ኪዳን፡ ለሥርየት አብቅቶና በትንሣኤ ሕይወት አድሶ፡ ለዘለዓለማዊ ህልውና ያዘጋጀው "ሌተ"፤ ወይም፡ "ሕገ"፡ በፍጡር አጅና በተፈጥሮ ቀሳቀሶች የተሠራውን ሳይኾን፡ እርሱ፡ በአርአያውና በመልኩ የፈጠረው ራሱ፡ "ሰው" መኾኑ፡ ተረጋግጦ የሚታወስበት፤ የሚነገርበትና የሚታወቅበት ሰሞን፡ ከዚች ዕለተ አሁን ጀምሮ ባለው ሳምንት በመኾኑ ነው።

ይህን እውነታ፡ ደቀ መዛሙርቱ የኾኑት ሐዋርያት ሳይቀሩ የተረዱትና የተገነዘቡት፡ መምህራቸው፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በመስቀል መከራው ሞቶ ከተነሣ፤ መንፈስ ቅዱስም ከወረደላቸውና ካደረገቸው በኋላ መኾኑን፡ በዕለቱ የሚዘመረው፣ የሚሰበከውና የሚነበበው፡ የነቢያቱ ትንቢትና የአዲስ ኪዳን ምሥራቾች፡ እንዲህ በሚሉ ቃላት እያብራሩ ያመለክታሉ፡-

"እስመ ቅንፃተ ቤትከ በልአመሄ፤ ትዕይርቶሙ፡ ለእለ ይትዔየሩከ ወድቀ ላዕሌየ፤ ወቀጸአክዋ በፆም ለነፍስየ።" ማለትም፡ "የቤትህ ቅናት በልታኛለችና፤ የሚሰድቡህም ስድብ በላዬ ወድቋልና፤ ሰውነቴን፡ በፆም ቀጣኋት።" ደግሞም፡ "የአይሁድ የፋሲካቸው በዓል ቀርቦ ነበር፤ ጌታችን ኢየሱስም ወደኢየሩሳሌም ወጣ። በምኩራብም፡ ላሙን፣ በጉን፣ ርግቡን፣ የሚሸጡትን፣ የሚገዙትንም፣ ለዋጮችንም ተቀምጠው አገኘ። ከገመድ የተሠራ አለገጋን አበጀ፤ በጉንም፣ ላሙንም፣ ኹሉንም፡ ከምኩራብ አስወጣ፤ የለዋጮችንም ወርቅ በተነ፤ መደርደሪያቸውንም አፈረሰ፤ የርግብ ሻጮችንም ወንበር ገለበጠ። ርግብ ሻጮችንም፡ 'ይህን፡ ከዚህ አውጡ! ወዲያ በሉ! የአባቴን ቤት፡ የገበያ ቦታ አታድርጉ!' አላቸው።

"ደቀ መዛሙርቱም፡ 'የቤትህ ቅናት በላኝ!' የሚል ቃል ተጸፎ እንዳለ፡ አስታወሱ። አይሁድም መልሰው፡ 'ለዚህ ድርጊትህ፡ ምን ምልክትን ታሳያለህ?' አሉት።

ጌታችን ኢየሱስም፡ 'ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት! በስተኛውም ቀን አነሣዋለሁ፤' ብሎ መለሰላቸው። አይሁድም፡ 'ይህ ቤተ መቅደስ፡ በአርባ ስድስት ዓመታት ተሠራ፤ አንተስ፡ በስት ቀኖች ውስጥ ታነሣዋለህ?' አሉት። እርሱ ግን፡ "ቤት" ስለተባለው ስለሰውነቴ ቤተ መቅደስ ነገራቸው። ከሙታን በተነሣ ጊዜም፡ ደቀ መዛሙርቱ፡ ስለዚህ፡ እንደነገራቸው አሰቡ፤ በመጻሕፍት ቃል፡ ጌታችን ኢየሱስ፡ በነገራቸው ነገርም አመኑ።"

ታላቅ ምሥጢራዊ መልእክት ያለውን፡ ይህን፡ የአምላክ ቃል ለማጠናከር፡ ተያይዘው ከሚጠቀሱት፡ የቅዱሳን መጻሕፍት ቃላት መካከል፡ እንዲህ የሚሉት ይገኛሉ፡- "አንትሙስ፡ ሕንፃ እግዚአብሔር አንትሙ! ...ኢተአምርኑ፡ ከመ ታቦቱ ለእግዚአብሔር አንትሙ? ወመንፈስ እግዚአብሔር ኅዱር ላዕሌክሙ።" ማለትም፡

"የእግዚአብሔር ሕንፃ ናችሁ፤...እናንተ፣ የእግዚአብሔር ታቦቱ፣ቤተ መቅደሱም እንደኾናችሁ፣የእግዚአብሔር መንፈስም አድርገችሁ እንደሚኖር አታውቁምን?"

"ማንም፣ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቢያፈርስ፣ እግዚአብሔር፣ እርሱን ያፈርሰዋል፤የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፣ ቅዱስ ነውና፤ያውም፣ እንናንተ ናችሁ። ...ወይስ፣ ሥጋችሁ፣ ከእግዚአብሔር የተቀበላችሁትና በእናንተ የሚኖረው፣ የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንደኾነ አታውቁምን? ...የእግዚአብሔር ታቦትንስ፣ በጣዖት ቤት የሚያኖር ማን ነው? እኛ፣ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ነን።"

"ምኩራብ" በተባለው፣ በዚህ ዕለት አሁኑኑና ተያይዞ ባለው ሳምንት ውስጥ፣ የእነዚህም ሥጢራውያት ቃላት ማጠቃለያ ፍቺ፣ ተብራርቶና ተስፋፍቶ ይነገርበታል። ሰው የኾነውን አምላክ፣ እንዲያ፣ እንደእሳት፣ ያቃጠለው ቅንፃት የተነሣሣበት፣ የሰዎች እጅ በሠራውና "የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ" ተብሎ፣ የርኩሰት ተግባር እየተፈጸመበት።

በሚዘበትበት ሕንፃ ውስጥ ሲካኼድ ባየው አሳዛኝ ኹኔታ አለመኾኑ ይገለጽበታል። ነገር ግን፣ ራሱ፣ እግዚአብሔር፣ የዘለዓለም ማደሪያው ይኾን ዘንድ፣ በመልኩ ፈጥሮ ያነፀው፣ ሰብአዊው አካል፣ የክፋት መንፈስ መፈንጨና መጨወቻ ኾኖ መኖሩን በማወቁ መኾኑ፣ ይተኮርበታል። እንዲሁም፣ ከገበያ የርኩሰት መደብርነት አጥርቶ፣ በቅድስናው ያነጸው፣ ያ፣ ሰው የሠራውና የሚፈራርሰው በድን ሕንፃ ሳይኾን፣ ራሱ የለበሰው የሰውነት አካል የመሰለውን፣ የሰውን ኹሉ ሕያው ልቦና የመኾኑ ምሥራች ይታወጃል።

ለዚህ፣ የእግዚአብሔር እውነት፣ ቅዱስ አስጢፋኖስ፣ "ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት! እኔም፣ በስተኛው ቀን አነሣለሁ!" ብሎ የተናገረውን፣ የራሱን ቃል፣ ራሱ የፈጸመውን፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በመምሰል፣ የመጀመሪያው መስካሪ ኾኖ፣ በሰማዕትነት ተሠውቶበታል።

ይህም፣ "'ሰማይ፣ ዙፋኔ ነው፤ምድርም፣ የእግራ መረገጫ ናት፤ለእኔ፣ ምን ዓይነት ቤትን ትሠራላችሁ?' ይላል ጌታ፤'ወይስ፣ የማርፍበት ሥፍራ፣ ምንድር ነው? ይህንስ ኹሉ፣ እጄ የሠራችው አይደለምን?' እንዳለ፣ ልዑል፣ የሰው እጅ

በሠራቸው አይኖርም።" ሲል፡ ይኸው ሰማዕት፡ የነቢዩን ቃል እየጠቀሰ በተናገረው ምስክርነቱ ተረጋግጧል።

ደግሞም፡ "ዓለሙንና በእርሱ ያለውን ኹሉ የፈጠረ አምላክ፡ እርሱ፡ የሰማይና የምድር ጌታ ነውና፡ እጅ በሠራው መቅደስ አይኖርም፤እርሱም፡ ሕይወትና አስትገፋስን፤ ኹሉንም፡ ለኹሉ ይሰጣልና፡ አንዳች አንደሚጎድለው፡ በሰው እጅ አይገለገልም።" በሚለው በሐዋርያው ቃል፡ ይኸው የሰማዕቱ ምስክርነት ተጠናክሩዋል። (መዝ. ራ፯፥፱-፲። ዮሐ. ፪፥ ፲፫-፪። ፩ቆሮ. ፫፥፱፥ ፲፯-፲፯፥፯፥፲፱። ፪ቆሮ. ፯፥፲፯። ዮሐዋ. ፯፥፲-፲፯፥፬-፯።)

ምንጣብ፡- ፩ኛ ቆሮ. ምዕ. ፫፥ቁ. ፲-፲፯፤

፩ኛ ጴጥ. ምዕ. ፪፥ቁ. ፩-፲፤

ሐዋ. ምዕ. ፯፥ቁ. ፬፡፡

ምስጢክ፡- መዝ. ራ፯፥ቁ. ፱-፲፤

እስመ ቅንዓተ ቤትከ በልአመሄ፤	የቤትህ ቅናት በልታኛለችና፤
ትዕይርቶሙ፡ ለእለ ይትዳየሩከ ወድቀ ላዕሌየ፤	የሚሰድቡህም ሰድብ፡ በላዬ ወድቋል፤
ወቀጻዕክዋ በፆም ለነፍሰየ።	ሰውነቴን፡ በፆም ቀጣኋት።
ወንጌል፡- ዮሐ. ምዕ. ፪፥ቁ. ፲፪-፪።	

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንጣብ፤

በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፡

የምንጣቦችና የምስጢክ ምዕራፎች በሙሉ።

መፃፋት።

ከመጋቢት ፲፩ እሁድ፣ እስከ ፲፯ ቀን ቅዳሜ፣፳፻፫ ዓ. ም.

ያለው ሳምንት።

"መፃፋት"፡ በጾመ አርብዓ፡ ከ"ምኵራብ" ቀጥሎ ላለው፡ የእሁድ ሰንበትና ተያይዞ ለሚገኘው ሳምንት፡ የተሰጠ ስያሜ ነው። በግእዝ፡ "መፃፋት" ማለት፡ "ድውይ"፣"በሕመም የሚማቅቅ"፣"የልጋ ቀራረኛ" ማለት ነው። ስያሜው፡ የደዌው ዝክረ ነገርና የፈውሱ ምሥራች በዚች፡ ዕለተ እሁድና በተከታዩ ሳምንት ከሚነገርለት በሽተኛ ተገኝቷል።

ከዚች ሰንበተ ክርስቲያን ጀምሮ፡ እስከሚቀጥለው ድረስ ባለው ሰሞን፡ በአንድ በኩል፡ የሰውን ልጆች፡ ከሥጋዊው ደዌ ይልቅ፡ በከፋ መጠን ስለሚያሠቃያቸውና ስለሚገዳቸው፡ "ኃጢአት" ስለተባለው፡ ስለነፍሳዊው ደዌ፡ ረቂቅ በሽታነትና ጠንቀኛነት፡

በሰፋትና በብዛት ይነገራል፤በአንጻሩ ደግሞ፡ እመሄሁ፡ የሰው ልጆች፡ ራሳቸው፡ ከ"አባቡ" እና ከ"ዘንዶው" ዲያብሎስ ጋር ተመሳሳይነት ካመጡት፤ለዘለዓለማዊውም ሞት ካበቃቸው፡ ከዚህ፡ ከኃጢአት ክፉ ጠንቅ፡ ፍጹም የኾነውን፡ መለኮታዊ ፈውስ ተቀብለው፡ መዳን ስለቻሉበት፡ አምላካዊ ቸርነትና ጸጋ ይታሰባል፤ይሰበካል፤ይዘመራል።

ይህም፡ ከመደበኞቹ የቅዱሳት መጻሕፍት ምንጣቦች መካከል በተጠቀሱት፡ ከዚህ በሚከተሉት፡ አምላካውያት ቃላት ውስጥ፡ በግልጽ ተመልክቶ ይታወቃል፡-

ከነቢያቱ መዝሙራት፡ "ተሳላሚው እግዚቅስ፡ እስመ ድውይ አነ፤ወፈውሰመሄ፡ እስመ ተሃውካ አዕፀምትየ፤ነፍስየመሄ፡ ተሃውከት ፈድፋደ።" ማለትም፡ "እኔ፡ በሕመም የምሠቃይ በሽተኛ ነኝና፡ አቤቱ፣ይቅር በለኝ! አጥንቶቼም ታውከዋልና፡ ፈውሰኝ! ከዚህ የተነሳ፡ ነፍሴ፡ እጅግ ተጨነቀች።" የሚለው አንዱ ነው።

ከወንጌላውያኑ መካከል ደግሞ፡ "ወሀሎ ህየ፡ አሐዱ ብእሲ፡ ዘሠላሳ ወሰመንቱ ረምት እምዘደወየ፤" ማለትም፡ "በዚያም፡" በግእዝ፡ "ቀላየ

አባግዕ።፤ በዕብራይስጥ፡ "ቤተ ሳይዳ"፤ በኢትዮጵያኛ፡ "የበጎች መዋኛ" የሚል ትርጉም ባላት፤ 'ምጥማቃት ዘጽሩጸጥቄ' በምትባል፤ የጠበል ኩሬ ዳር ተቀምጦ፡ የነበረ፡ "ከታመመ፡ ሠላሳ ስምንት ዓመታት የኾነው፡ አንድ ሰው ነበር።" በሚለው ቃል የሚጀምረው፡ የብሥራቱ ቃል ይጠቀሳል።

ቃሉም፡ እንዲህ እያለ ይቀጥላል፡- "የእግዚአብሔር መልአክ፡ ወደመጠመቁያው ወርዶ፡ ውኃውን በሚያናውጠው ጊዜ፡ ከውኃው መታወክ በኋላ፡ መጀመሪያ ገብቶ የሚጠመቀው በሽተኛ፡ ካለበት ደዌ ኹሉ ስለሚፈወስ፡ በኢየሩሳሌም በምትገኘው፡" በዚያችኩሬ ዳር፡ "ዕውሮች፤ አንካሶች፤ ልምሾች፤ ሰውነታቸው የሰለለ፤ የደረቀና ያበጠ፡ ብዙ ድውያን ተኝተው፡ ይጠባበቁ ነበር።

"ጌታችን ኢየሱስም፡ ያ ሰው፡ ከአልጋው ተጣብቆ አየና፡ በደዌ ታሥሮ፡ ብዙ ዘመን እንደቆየ አውቆ፡ 'ልትድን ትወድዳለህን?' አለው። በሽተኛውም፡ 'አዎን፤ ጌታ ሆይ! ግን፡ ውኃው በተናወጠ ጊዜ፡ ወደመጠመቁያው የሚያወርደኝ ሰው የለኝም፤ እኔ በምመጣበት ጊዜም፡ ሌላው ቀድሞኝ ይወርዳል፤' አለው። ጌታችን ኢየሱስም፡ 'ተነሥና፡ አልጋህን ተሸክመህ ኸድ!' አለው። ያን ጊዜም፡ ያ ሰው ድኖ፡ አልጋውን ተሸክሞ ኸደ። ያችም ቀን፡ ቀዳሚት ሰንበት ነበረች። አይሁድም፡ የዳነውን ሰው፡ 'ዛሬ ሰንበት ነው፤ አልጋህን ልትሸክም አይገባህም!' አሉት። ... ከዚህ በኋላ፡ ጌታችን ኢየሱስ፡ ያን፡ የዳነውን ሰው፡ በምኩራብ አገኘው፤ እነሆ፡ ድነሃል፤ ግን፡ ከዚህ የባሰ እንዳያገኝህ፡ ዳግመኛ እንዳትበድል እወቅ!' አለው።" በሚለው ቃል ይፈጸማል። (መዝ. ፯፥፪-፫። ዮሐ. ፭፥፩-፲፮።)

ምንባብ፡- ሮሜ ምዕ. ፯፥ቁ. ፩-፲፤

ያዕ. ምዕ. ፭፥ቁ. ፲፫-፡፤

ሓዋ. ምዕ. ፫፥ቁ. ፩-፲።

ምስባክ፡- መዝ. ፯፥ቁ. ፪-፫፤

ተሣሃለመሄ እግዚቅስ እስመ ድውይ አነ፤ አቤቱ፡ እሠቃያለሁና፡ ይቅር በለኝ፤

ወፈውሰመሄ፡ እስመ ተሃውካ አዕፅምትየ፤ አጥንቶቼም ስለታወኩ፡ ፈውሰኝ፤

ነፍሰየመሄ ተሃውከት ፈድፋድ። ነፍሴ፣ እጅግ ተጨንቃለችና።

ወንጌል፡- ዮሐ. ምዕ. ፭፥ቁ. ፩-፲፰።

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንጣብ፤

በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፣

የምንጣቦችና የምስጋኔ ምዕራፎች በሙሉ።

ደብረ ዘይት።

ከመጋቢት ፲፰ ኦሎድ፣ እስከ መጋቢት ፳፬ ቀን ቅዳሜ፣፳፻፫

ዓ. ም. ያለው ሳምንት።

"ደብረ ዘይት"፡ በጾመ አርብዓ እኩሌታ፡ ከ"መፃጉዕ" ቀጥሎ ባለው፡ የእሑድ ሰንበት ላይ ይውላል። "ደብረ ዘይት"፡ የሚለው ስያሜ ለዚች ሰንበተ ክርስቲያንና ተያይዞ ለሚገኘው ሳምንት የተሰጠው፡ ሐዋርያት፡ ስለዓለሙ ፍጻሜና ስለዳግም ምጽአቱ፡ ቀደም ብለው፡ ለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ላቀረቡት ጥያቄ፡ ምሥጢራዊ መልሱን፡ ገላልጾ የነገራቸው፡ "ደብረ ዘይት" በተባለው፡ የወይራ ዘይት አትክልት በነበረበት ተራራ ላይ በመኾኑ ነው።

በዚች ዕለትና በሳምንቱ ውስጥ፡ ስለዓለሙ መጨረሻና ስለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት፡ በቅዱሳት መጻሕፍት ከተጻፉት የእግዚአብሔር ቃላት፡ እየተጠቀሰ ይነገራል፤ ይሰበካል፤ ይዘመራል። ከእነዚህ መካከል፡ "እግዚአብሔርሰ፡ ገሃደ ይመጽእ፤ ወአምላክነሂ ኢያረምም፤ እሳት ይነድድ ቅድሜሁ።" ማለትም፡ "እግዚአብሔር፡ በፊቱ፡ እሳት እየነደደ፡ በገሃድ ይመጣል፤ አምላካችን ዝም አይልም።" የሚለው፡ ከነቢያት፡ አንዱ፡ በመዝሙራቱ የተነገረው ትንቢት ይገኛል።

ከዚህም ጋር፡ በዚህ ውይይታችን፡ የምሥጢረ ትንሣኤ ርእስ ሥር፡ የተሰጠው ሰፊ ሐተታ፡ ትዝ ይላችኋል። ያም፡ "ወእንዘ ይነብር ውስተ ደብረ ዘይት፡ ቀርቡ ኀቤሁ አርዳኢሁ፡ እንዘ ባሕቲቶሙ፤ ወይቤልዎ፡- 'ንግረነ፤ ማእዜ

ይከውን ዝንቱ? ወምንት ተአምራሁ ለምጽአትከ? ወለጎልቀተ ዓለም?' ወአውሥኦ አግዚአ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፤" በሚል ቃል የሚጀምረው ነው።

የዚህም ትርጉም፡ "በደብረ ዘይት ተቀምጦ ሣለ፡ ደቀ መዛሙርቱ፡ ለብቻቸው፡ ወደእርሱ ቀረቡና እንዲህ አሉት፡- 'ንገረን! ይህ፡ መቼ ይኾናል? የመምጣትህና የዓለሙ ፍጻሜስ፡ ምልክቱ፡ ምንድር ነው?' ጌታችን ኢየሱስም መልሶ፡ እንዲህ አላቸው፡-" "ትግሁ እንከ! እስመ ኢትአምሩ፡ በአይ ሰዓት ይመጽእ እግዚአክሙ።" ማለትም፡ "እንግዲህ፡ ጌታችሁ፡ በምን ሰዓት እንደሚመጣ አታውቁምና፡ ትጉ!" ሲል በፈጸመው ሕያው ቃሉ የሚጠቃለለው፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዝርዝር የነገራቸው፡ የኹለተኛው አመጣጡና የዓለሙ መጨረሻ ነገር፡ ዓቢይ ርእስ ኾኖ ይተረጎማል። (መዝ.፱፥፪-፫። ማቴ. ፡፬፥፩-፬።)

ምንጣብ፡- ፩ኛ ተሰ. ምዕ. ፭፥ቁ. ፩-፲፩፤

፪ኛ. ጴጥ. ምዕ. ፫፥ቁ. ፩-፲፭፤

ሓዋ. ምዕ. ፩፥ቁ. ፯-፲፬።

ምስጢክ፡- መዝ. ፯፥ቁ. ፪-፫፤

እግዚአብሔርስ፡ ገሃደ ይመጽእ፤ እግዚአብሔር፡ ግልጥ ኾኖ

ይመጣል፤ ወአምላክነሂ፡ ኢያረምም፤ አምላካችን፡ ዝም አይልም፤

እሳት ይነድድ፡ ቅድሜሁ። በፊቱ፡ እሳት ይነድዳል።

ወንጌል፡- ማቴ. ምዕ. ፡፬፥ቁ. ፩-፬።

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንጣብ፤

በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፡

የምንጣቦችና የምስጢክ ምዕራፎች በሙሉ።

ገብር ኄር።

ከመጋቢት ፳፮ አሁድ፡ አስከ ሚያዚያ ፩ ቀን ቅዳሜ፡

፳፻፫ ዓ. ም. ያለው ሳምንት።

በዎመ አርብዓ፡ ከ"ደብረ ዘይት" ቀጥሎ ያለው፡ የአሁድ ሰንበትና የተያያዘው ሳምንት፡ "ገብር ኄር" ይባላል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ስለዳግም ምጽአቱና ስለዓለሙ መጨረሻ፡ ለደቀ መዛሙርቱ፡ ማብራሪያውን ትምህርት ከሰጣቸው በኋላ፡ በዚያን ጊዜ የሚደርሰው ኹኔታ፡ ምን እንደሚመስል፡ ለወንዶችም፣ ለሴቶችም፡ በቀላሉ ሊገባቸው በሚችል ቃል፡ መልእክቱን፡ በምሳሌዎች አጉልቶ ገልጾላቸው እንደነበር፡ በየጊዜው ከተነገረው፡ የምሥጢረ ትንሣኤ ውይይታችን ተረድታችኋል። ጌታ፡ በእነዚያ ምሳሌዎቹ ውስጥ፡ ያ፡ ከባለገንዘቡ የተቀበላትን አንዲት መክሊት፡ ምንም ሳይሠራባት በመቅረቱ፡ "አንተ ሃኬተኛ ክፉ ባርያ!" ተብሎ የተዘለፈው አገልጋይ፡ ተፈርዶበት፡ ወደሥቃይ እንደተጣለ ተናግሩዋል።

በቅንነታቸውና በትጋታቸው፣ በታማኝነታቸውም፡ ብቁ የኾኑ፣ ለሌሎችም መልካም አርአያ ኾነው የተገኙ፡ ኹለት እና አምስት መክሊቶችን፡ ከባለገንዘቡ የተረከቡ ኹለት አገልጋዮች መኖራቸውንም አስቀድሞ አውስቷል። ለእነርሱም፡ ለእያንዳንዳቸው፡ ከባለገንዘቡ ጌታ የተዋለላቸው፡ "ወይሴሎ እግዚአብሔር፡ 'ቅስ ገብር ኄር፣ ወምእመን! ዘበውኑድ፡ ምእመነ ኮንከ! ዲበ ብዙኅ እሠይመከ! ባእ ውስተ ፍሥሐሁ ለእግዚአክ!" ማለትም፡ "ጌታውም፡ 'አንተ፡ የታመንህ፣ ደግ አገልጋይ! በጥቂት የታመንህ ስለኾንህ፡ በብዙ እሾምሃለሁ፤ ወደጌታህ ደስታ ግባ!' አለው።" የሚለው የሙገሳ በረከት ስለኾነ፡ ዕለተ አሁድና ሳምንቱ፡ "ገብር ኄር" ተብሏል።

በዳግም ምጽአቱና በዓለሙ ፍጻሜ ጊዜ፡ የእግዚአብሔር መንግሥት፡ እንዲገቡባትና እንዲወርሷት፡ ለሚያምኑባት ሳይቀር፡ ራሷን፡ ስለምታቀርብበትና የመጨረሻውን ዕድል ስለምትሰጥበት ኹኔታ፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠውን ምሳሌ፡ በቅድሚያ፡ ለሴቶቹ የሚኾነው ነበር፤ እነርሱም፡ "አሜሃ፡ ትመስል መንግሥተ ሰማያት፡ ሥርን ደናግለ፤ እለ ነሥአ መኃትዊሆን፤ ወወፀአ

ውስተ ቀበላ መርዓዊ፤ ወገምስ እምውስቴቶን ኡብዳት እማንቱ፤ ወገምስ ጠባባት።" ማለትም፡ "ያን ጊዜ፡ መንግሥተ ሰማያት፡ መብራታቸውን ይዘው፡ ሙሽራን ለመቀበል፡ የወጡ፡ ሥሩን ደናግል፡ ትመስላለች፤ ከእነርሱም ውስጥ፡ አምስቱ፡ ሰነፎች፤ አምስቱ፡ ልባሞች ናቸው።" በሚል ቃል ይጀምራል።

ሰነፎቹ ደናግል፡ እንደልባሞቹ ደናግል፡ ከመብራታቸው ጋር፡ በማስርቻቸው፡ ዘይት ባለመያዛቸውና ላለቀባቸው ዘይት መተኪያውን ሊገዙ በመኼዳቸው፡ ዘግይቶ፡ በእኩለ ሌሊት የመጣውን ሙሽራ፡ መብራታቸውን ኡብርተው ለመቀበል ስላልቻሉ፡ የሠርጉ ቤት ደጃፍ፡ በእነርሱ ላይ ተዘግቶባቸው፡ በውጭ ሲቀሩ፤ ልባሞቹ ግን ሊገቡ መቻላቸውን፡ ምሳሌው፡ እንዲህ በሚል ብርቱ የማስጠንቀቂያ ቃል ይደመድማል፡- "እንዲሁ፡ እናንተ ደግሞ፡ በመጨረሻው የፍርድ ሰዓት፡ ይህን የመሰለው ጽዋ እንዳይደርስባችሁ፡ "ትግሁኬ፡ እስመ ኢተአምሩ፡ ዕለታ፤ ወሰዓታ፡ እንተ ባቲ ይመጽእ ወልደ እጓለ እመሕያው!" ማለትም፡ "እንግዲህ፡ የሰው ልጅ የሚመጣበትን ዕለቷንና ሰዓቷን አታውቁምና፡ ነቅታችሁ፤ ተግታችሁ ጠብቁ!"

ለወንዶቹ የሚኾነውንም ምሳሌ፡ እንዲህ ሲል፡ በማከታተል አቅርቦታል፡- "እስመ ከመ ብእሲ፡ ዘይነግድ፤ ወጸው አግብርቲሁ፤ ወወሀሦሙ ንዋዮ ይትገበሩ ቦቱ። ቦ፡ ለዘወሀሦ፡ ጎምስተ መክሊተ፤ ወቦ፡ ለዘክልኤ፤ ወቦ፡ ለዘአሐደ፤ ወለለአሐዱ እምኔሆሙ፡ በአምጣነ ይክሉ ወሀሦሙ፤ ወነገደ በጊዜሃ። ... ወእምድጎረ ብዙጎ መዋዕል፡ አተወ እግዚቅስሙ፡ ለእልኩ አግብርት፤ ወተሐሰበ ምስሌሆሙ፤" ማለትም፡ በዚያን ጊዜ፡ መንግሥተ ሰማያት፡ "ብላቴኖቹን (አገልጋዮቹን) ጠርቶ፡ ያተርፉበት ዘንድ፡ ገንዘቡን፡ ከእነርሱ፡ ለእያንዳንዳቸው፡ በሚችሉት መጠን፡ ለአንዱ፡ አምስት መክሊት፤ ለአንዱ፡ ኹለት፤ ለአንዱ፡ አንድ ሰጥቶ፡ ወዲያው፡ ወደመንገድ እንደኼደው ሰው ነው፤" ሲል ይጀምራል፤ አያይዞም፡ "... ከብዙ ዘመን በኋላ፡ የእነዚያ አገልጋዮች ጌታ፡ ከኼደበት ተመልሶ፡ ተሳሰባቸው።" ይልና፡ ኹለትና አምስት መክሊት የተቀበሉት አገልጋዮች፡ እያንዳንዳቸው፡ ዕጥፍ ዕጥፍ አትርፈው፡ ለባለገንዘቡ ጌታቸው በማስረከባቸው፡ በምርቃት ተሞግሰውና በክብር ተኹሙ፤ በማዕርግ ተሸልመውና ባለሟልነትን አግኝተው፡ ወደዘለዓለማዊው የደስታ ሕይወት ሲገቡ፡ ያ፡ "እንዲት መክሊትን የተቀበለው፡" አገልጋይ ግን፡ ከጌታው ፊት ቀርቦ፡ "ስለፈራሁህ፡ መሬት ቆፍሬ፡ ወርቅህን፡

በምድር ውስጥ ቀበርሁ፤እንግዲህም፡ እነሆ ገንዘብህ!" አለው። "ጌታውም መልሶ፡ ...ከዚያ ላሉት አገልጋዮቹ፡ 'ይህን መክሊት፡ ከእርሱ ተቀብላችሁ፡ ዓሥር መክሊት ላለው ስጡት! ...ክፋውን ህኬተኛ ባርያ ግን፡ ወደውጭ አውጥታችሁ፡ ልቅሶና ጥርስ ማፋጨት በአለበት፡ በጨለማ ወህመሄ ቤት አግዙት!' አላቸው።" በሚለው አስፈሪ የኩነኔ ቃል ይደመድማል።

በሴቶቹ ምሳሌ ውስጥ፡ በሙሽራ የተመሰለው፤በወንዶቹም ምሳሌ ውስጥ፡ "ባለገንዘቡ ጌታ" የተባለው፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲኾን፡ በዓሥሩ ልባሞችና ሰነፎች ደናግል፤እንግዲህም፡ በታማኞቹ ደጋግ አገልጋዮችና በሃኬተኛው ክፋ ባርያ የተመሰልነው፡ እኛ፡ ወንዶቹና ሴቶቹ፡ ማለትም፡ እናንተና እኛ መኾናችን፡ ለማንም ግልጽ ነው።

እያንዳንዳችን፡ በየትኛው ወገን ተመድበን እንዳለን እንናገር ዘንድ፡ በእየራሳችን፡ ለእያንዳንዳችን ለሚቀርብልን ጥያቄ፡ እያንዳንዳችን፡ ለእየራሳችን የምንሰጠው፡ ፈጣሪያችንና እየራሳችን የምናውቀው፡ የእየራሳችን መልስ፡ ምን፤ወይም፡ የትኛው ዓይነት እንደኾነ፡ በትክክልና በእርግጠኛነት ለይተን መግለጽ የምንችለውም፡ እግዚአብሔርና እያንዳንዳችን ብቻ ነን።

በዚች የ"ገብር ጌር" ዕለተ አሁኑ፡ ከቅዱሳት መጻሕፍት እየተጠቀሱ ከሚነበቡትና ከሚሰሰሙት፤ከሚሰበኩትና ከሚዘመሩት የእግዚአብሔር ቃላት መካከል፡ "አፋሁ ለጻድቅ፡ ይትሜሃር ጥበበ፤ወልሳኑ፡ ይነብብ ጽድቀ፤ ወሕገ አምላኩ፡ ውስተ ልቡ።" ማለትም፡ "የእውነተኛ ሰው አፍ፡ ጥበብን ያስተምራል፤አንደበቱም፡ እውነትን ይናገራል፤ የአምላኩ ሕግ፡ በልቡ ውስጥ ነው።" የሚለው፡ የነቢዩ የምስባክ ጥቅስ ይገኛል። (መዝ. ፱፯፤፱-፱፩። ማቴ. ፮፤፩-፱።)

ምንባብ፡- ፪ኛ ጢሞ. ምዕ. ፪፥ቁ. ፩-፯፤

ያዕ. ምዕ. ፪፥ቁ. ፲፬፡-፯፤

ሐዋ. ምዕ. ፱፥ቁ. ፲፡-፪።

ምስባክ፡- መዝ. ፱፯፥ቁ. ፱-፱፩፤

አፋሁ ለጻድቅ፡ ይትጫሃር ጥበበኛ የእውነተኛ ሰው አፍ፡ ጥበብን ያስተምራል፤
ወልሳኑ፡ ይነብብ ጽድቅ፤ አንደበቱም፡ እውነትን ይናገራል፤
ወሕገ አምላኩ፡ ውስተ ልቡ። የአምላኩ ሕግ፡ በልቡ ውስጥ ነው ።
ወንጌል፡- ማቴ. ምዕ. ፡፮፡፳፡፩-፮፡፮።

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንጣብ፤

በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፡

የምንጣቦችና የምስጋኔ ምዕራፎች በሙሉ።

መሄቆዲሞስ።

ከሚያዚያ ፪ እሁድ፡ እስከ ፲ ቀን ቅዳሜ፡፳፻፲፯ ዓ. ም. ያለው ሳምንት።

"መሄቆዲሞስ"፡ በጾመ አርብዓ፡ ከ"ገብር ኄር" ቀጥሎ ላለው፡ የእሁድ ሰንበት ለተያያዘው ሳምንት፡ የተሰጠ ስያሜ ነው። "በሌሊት፡ ወደጌታችን ኢየሱስ መጥቶ፡ 'መምህር ሆይ! እግዚአብሔር፡ ከእርሱ ጋር ከኾነ በቀር፡ አንተ የምታደርጋቸውን፡ እነዚህን ምልክቶች ሊያደርግ የሚችል የለምና፡ መምህር ኾነህ፡ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደመጣህ እናውቃለን።" ብሎ የመሰከረውን፡ ከፈረሳውያን ወገን፡ የአይሁድ አለቃና መምህር፡የሸንጋቸውም አባል የኾነውን፡"መሄቆዲሞስ" የተባለውን ሰው ለማዘከር፡ ይህችን ሰንበት ክርስቲያን፡ ከሰሞኗ ጋር፡ በዚህ ጻድቅ ስም እንድትታወቅ ኾናለች።

በእርሷም፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዚህ፡ በመሄቆዲሞስ፡ የምስክርነት ቃል መነሻነት፡ ማናቸውም ሰው፡ ወደእግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት፡ ከሥጋዊው ልደቱ በላይ፡ በይበልጥ፡ ከእግዚአብሔር፡ እንደገና በመወለድ፡ መንፈሳዊ ልደት እንደሚያስፈልገው የገለጸበትንና ለሰው ልጆች፡ ታላቅ ድኅነት የተገኘበትን፡ መለኮታዊ እውቀት፡ በሰፊው ዘርዘር ያስረዳበት፡ የምሥጢረ ጥምቀት ነገር፡ ከቅዱሳት መጻሕፍት እየተጠቀስ እየተተረጎመ፡ ይነገርባታል፤ ይሰማባታል፤ ይሰበክባታል፤ ይዘመርባታል።

ከእነዚህ የቅዱሳት መጻሕፍት ምንጣቦች መካከል፡ ከዚህ የሚከተሉት ይገኛሉ፡- ሰው፡ ወደእግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት፡ በቅድሚያ፡ ከወላጆቹ ካገኘው፡ ከሥጋው ልደት ቀጥሎ፡ ከእግዚአብሔር፡ በመንፈስ መወለድ የሚያስፈልገው መኾኑን፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለመሄቆዲሞስ፡ ምሥጢሩን፡ በተፈጥሮ ምሳሌዎች ማስረጃነት እያብራራ ገልጾለት እንደነበረ፡ በየጊዜው ባደረገነው የምሥጢረ ጥምቀት ውይይታችንን ተረድታችሁታል።

መሄቆዲሞስ፡ ከጌታችን ጋር በሚነጋገርበት ጊዜ፡ በጥምቀት ስለሚገኘው ኹለተኛ ልደት፡ ምሥጢሩ ገብቶት ሊቀበለው ስላዳገተው፡ "እጭ ይትከሃል፡ ዝንቱ ይኩን?" ማለትም፡ "ይህ ሊኾን፡ እንደምን ይቻላል?" እያለ፡ መላልሶ መጠየቁን ታስታውሳላችሁ።

ለዚህ፡ ተደጋጋሚ ጥያቄው፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠው ምላሽ፡ አክሎ ያስተማረውም፡ የኦዲስ ኪዳኑ የምሥራች ቃል፡ እንዲህ የሚል ነበረ፡- "በምድር ያለውን ሰነግራችሁ፡ ካላመናችሁኝ፡ በሰማይ ያለውን ብነግራችሁ፡ እንደምን ታምኑኛላችሁ? በሰማይ ከሚኖረው፡ ከእርሱ፡ ከሰማይ ከወረደው፡ ከሰው ልጅ በቀር፡ ወደሰማይ የወጣ የለም። ሙሴ፡ በምድረ በዳ፡ እባቡን እንደሰቀለው፡ የሰው ልጅም እንዲሁ፡ ያመነበት ኹሉ፡ ለዘለዓለም፡ ሕያው ኾኖ እንዲኖር እንጂ እንዳይጠፋ፡ ይሰቀል ዘንድ አለው። እግዚአብሔር፡ ያመነበትን ኹሉ እንዳይጠፋ፡ የዘለዓለም ሕይወትንም እንዲያገኝ፡ አንድ ልጁን፡ ቤዛ አድርጎ እስኪሰጥ ድረስ፡ ዓለሙን፡ እንዲሁ ወድዶታል። እግዚአብሔር፡ በእርሱ፡ ዓለሙን ሊያድነው ነው እንጂ፡ ዓለሙን ሊፈርድበት፡ ልጁን ወደዚህ ዓለም አልላከውምና፤ በእርሱ ያመነ፡ አይፈረድበትም፤ በእርሱ ያላመነ ግን፡ በአንድ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ስላላመነ፡ ፈጽሞ ይፈረድበታል።

"ብርሃን፡ ወደዓለም መጥቷልን፤ ሰውም፡ ሥራው ክፉ ስለኾነ፡ ከብርሃን ይልቅ፡ ጨለማን ወድዷልና፡ ፍርዱ ይህ ነው። ሥራው ክፉ የኾነ ኹሉ፡ ብርሃንን ይጠላል፤ ሥራው ክፉ ስለኾነም፡ እንዳይገለጥ፡ ወደብርሃን አይመጣም፤ እውነትን የሚሠራ ግን፡ ስለእግዚአብሔር ብሎ ይሠራልና፡ ሥራው ይገለጥ ዘንድ፡ ወደብርሃን ይመጣል።"

በዚህ ዕለት እሁድና ሰዎን ከሚደመጠው ከዚህ፡ ከአዲስ ኪዳን ምንጣብ ጋር፡ ከነቢያቱ ቃል፡ "ሐወጽከመሄ ሌሊተ፤ወፈተንኮ ለልብየ፤አመከርከመሄ፤ወኢተረክበ ዓመፃ በላዕሌየ፤ከመ ኢይንብብ አፋየ፡ ግብረ እጻለ እመሕያው።" ማለትም፡ "በሌሊት ጉብኝኸኝ፤ ልቦናዬንም፡ መረመርህ፤በመከራም፡ ፈተንኸኝ፤ዓመፀን ግን፡ አላገኘህብኝም፤አንደበቱ፡ የሰውን ሥራ እንዳይናገር፡ ፈቃዴ ነው።" የሚለው፡ የብሉይ ኪዳን፡ የምስጋክ መዝሙር አብሮ፡ ተጠቅሶ ይዘመራል። (መዝ. 122፡1-3። ዮሐ. 1፡1-3።)

ምንጣብ፡- ቁላ. ምዕ. 9፡ቁ. 2-3፤

፩ኛ. ዮሐ. ምዕ. 1፡ቁ. 1-3፤

ሐዋ. ምዕ. 1፡ቁ.----- 2-3።

ምስጋክ፡- መዝ. 122፡ቁ. 1-3፤

ሐወጽከመሄ ሌሊተ፡ ወፈተን ኮ ለልብየ፤	በሌሊት ጉብኝኸኝ፡ልቤንም መረመርህ፤
አመከርከመሄ ወኢተረክብ፡ ዓመፃ በላዕሌየ፤	በመከራ ፈተንኸኝ፡ዓመፀንም አላገኘህብኝም፤
ከመ ኢይንብብ አፋየ፡ ግብረ እጻለመሕያው።	አንደበቱ፡ የሰውን ሥራ አይናገርም።

ወንጌል፡- ዮሐ. ምዕ. 1፡ቁ. 1-3።

የሳምንቱ ተጨማሪ ምንጣብ፤

በዚህ ክፍል የተጠቀሱትንና በቀን መቀጠሪያው ላይ የተመለከቱትን፡
 የምንጣቦችና የምስጋክ ምዕራፎች በሙሉ።

ሆሳዕና።

ከሚያዚያ ፱ አሁድ፣ እስከ ፲፭ ቀን ቅዳሜ፣፳፻፲ ዓ. ም. ያለው ሳምንት።

በዎመ አርብዓ፣ ከ"መሄቆዲሞስ" ቀጥሎ፣ከ"ትንሣኤ" በፊት ያለውና ከ"ሕማማት" ሰኞ ጋር የተያያዘው የአሁድ ሰንበት፣ "ሆሳዕና" ተብሎ ተሠይሟል።

በዚህ ዕለት፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ትንቢት ተነግሮለት፣ሱባኤም ተቆጥሮለት፣ ወደዚህ ዓለም፣ በሰውነት የመጣው መሢሕ፣ እርሱ መኾኑ፣ በይፋ ተረጋግጦበታል።

ይኸውም፣ ጌታ፣ በደቀ መዛሙርቱና በሕዝቡ፣በሕፃናቱ አንደበት ሳይቀር፣ "ሆሳዕና በአርያም!" እየተባለ፣ በአህያ ላይ ተቀምጦ፣ በታላቅ አጅብ፣ ወደኢየሩሳሌም ከተማ በገባበት ትዕይንት የታየውና የኾነው ድንቅ ነገር ነው።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፣ በዚያ ትዕይንተ ሕዝብ፣ ለውድድር አሸናፊዎችና ለዘመኑ ድል አድራጊዎች የሚቀርበው የዘንባባ ዝንጣፊ ተይዞ እየተወለበለበለትና ተበትኖ እየተነጠፈለት፣ "በልዋ ለወለተ ጽዮን! ነዋ ንጉሥኪ፣ ጻድቅ፣ወየዋህ፣ ይመጽእ ኀቤኪ፣ እንዘ ይጼን ዲበ እድግት፣ወዲበ ዕዋላ!" ማለትም፣ "የጽዮን ልጅ፣ 'እነሆ፣ጻድቅ፣የዋህ ንጉሥሽ፣ በአህያዪቱና በውርንጨዋ ላይ ተቀምጦ፣ ወደአንቺ ይመጣል!' በሏት።"

የሚለውም የነቢያት ቃል፣ በእርሱ መፈጸሙን በማሳየት፣ በሠረገላ ሳይኾን፣ በአህያ ውርን ጭላ ላይ ተቀምጦ፣ ወደኢየሩሳሌም የገባው፣ በዚህ ዕለት መኾኑ ይዘከራል።

የ"ሆሳዕና" በዓል፣ በተለይ፣ ለእኛ ለኢትዮጵያ ልጆች፣ የጠለቀና የመጠቀ፣የረቀቀና የገዘፈ፣ አማናዊ ትርጉምና ሕይወታዊ መልእክት አለው።ይኸውም፣ በዚያች ዕለተ ሆሳዕናና ከዚያች ቀን ጀምሮ፣ እኛ፣ ለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያደረግነውንና አኹንም እያደረግን ያለነው ሆሳዕናዊ አቀባበል፣ እግዚአብሔር በሚያየውና በሚወድደው፣ የ"እውነት መንፈስ" ኾኖ፣

እስከዛሬ፡ በዚያው የቀጠለ ሲኾን፡በአይሁድ ዘንድ የነበረውና አኹንም ያለው አቀባበል ግን፡ በ"ሐሰት መንፈስ" ኾኖ፡ እስከዛሬም፡ በዚያው የቀጠለ መኾኑ፡ ይኸው በግልጽ እየታየ በመረጋገጥ ላይ ይገኛል።

አዎን! አይሁድ፡ በካህናትና በሕዝብ አለቆቻቸው ምክር፡ በዚያች የ"ሆሣዕና" ቀንና ከእርሷ በኋላ፡ እስከትገሣኤው ሌሊት ባለው፡ መላው ሳምንትና እስከዛሬ በእርሱ ላይ፡ ያለማቋረጥ የቀጠሉት፡ የጥላቻና የጭካኔ ግብራቸው፡ እያጋለጣቸው እንደሚገኝ፡ ይኸው በገሃድ ይታያል። የኢትዮጵያ ልጆች ግን፡ ያ፡ ስለእርሱ፡ በነቢያቱ የተነገረውና በብሉያቱ የተጻፈው ቃል ኹሉ፡ በዚያች ዕለትም ኾነ፡ ከዚያ በፊት፤ከዚያም በኋላ፤እስከዛሬና ወደፊትም፤ለዘለዓለምም፡ ለእርሱ፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ ደርሶ፤በእርሱ የተፈጸመ መኾኑን አምነው፡ ይኸው፡ በእርሱ ንጉሥነትና በቅድስት እናቱ ድንግል ማርያም ንግሥትነት በምትመራው፡ በኢትዮጵያ፡ የእግዚአብሔር መንግሥት ሥር እየተዳደሩ ይኖራሉ።

ይህም፡ አመሄሁ የኢትዮጵያ ልጆች፡ በየዓመቱ፡ በዕለተ ሆሣዕና፡ ስለበዓሉ ከሚያካኹዱት፡ ከሃይማኖታዊውና ከምግባራዊው፤ከጸሎቱና ከማኅሌቱ፤ከቤተሰባዊውና ከማኅበራዊው ሥርዓት ጋር፡ "ኢትዮጵያ ታቦጽሕ እደዊሃ ኅበ እግዚአብሔር" እና "ሞዓ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ" የሚሉትን፡ የቅዱሳት መጻሕፍትን ቃላት፡ ብሔራዊና መንግሥታዊ ማኅተማቸው አድርገው፤በሀገራዊውና በሕዝባዊው ሰንደቅ ዓላማቸውም ላይ አሥፍረው፡ እነሆ፡ በሕያውነት፡ ለዝንተ ዓለም፡ በይፋ ሲጠቀሙባቸው በመኖራቸው፡ ተረጋግጦ ታውቋል።

የሆሣዕናው በዓል፡ በኢትዮጵያ ልጆች ዘንድ የሚከበረው፡ በአይሁድ ዘንድ ተደርጎ በነበረው፡ በ"ሐሰት መንፈስ" እና "የሐሰት አባት በኾነው፡ በዲያብሎስ አምልኮ" ሳይኾን፡ እንዲህ፡ እግዚአብሔር በሚያየውና በሚወድደው፡ በ"እውነት መንፈስ" እና "ራሱ እውነት በኾነው፡ በወልደ አብ ወልደ ማርያም ኢየሱስ ክርስቶስ አምልኮ" ነው።

"ማኅተው ሰንበት ዘሆሣዕና" ወይም፡ "ሠርክ ሰንበት ዘሆሣዕና እሑድ" በምትባለው፡ በሆሣዕና በዓል ዋዜማ፤ማለትም፡ በዕለተ ቀዳሚት ሰንበት፡ ካህናቱ፡ በሠርክ ሰዓት ላይ (ወደምሽቱ ግድም)፡ በሚቆሙት ማኅሌት፡ የበዓሉን ሥርዓተ

ጸሎት፡ ይጀምራሉ። ያም ሥርዓተ ጸሎት፡ ኢትዮጵያዊው ካህን ማኅሌታይ፡ ቅዱስ ያሬድ፡ "በእምርት ዕለት በዓልነ፤ ንፍጉ ቀርነ፡ በጽዮን፤ ወሰብኩ፡ በደብረ መቅደስዬ። እስመ ይህ፡ 'ዛቲ ዕለት፡ በዓለ እግዚአብሔር፤' ሆሳዕና በአርያም! ቡሩክ አንተ፡ ንጉሠ እስራኤል!" ማለትም፡ "ተአምር በታየባት በበዓላችን ቀን፡ በጽዮን፡ ቀንደ መለከቱን ንፈ! በመቅደሴ ተራራም ላይ ሰበኩ! 'ይህች ዕለት፡ የእግዚአብሔር በዓል ናት፤' ይላል። ሆሳዕና በአርያም! የእስራኤል ንጉሥ አንተ፡ ቡሩክ ነህ!" ሲል፡ በደረሰው የዝግጋ ሃይልና በቃኘው ጥቅም ዜማ እየታጀበ ይቀጥላል።

ቅዱስ ያሬድ፡ በመንፈስ ቅዱስ ተመልቶ፡ ይህን የምስጋና በረከት የደረሰው፡ "እግዚአብሔርሰ፡ ንጉሥ ውክቱ እምቅድመ ዓለም!"፤ "ወወሀብኩሙ ሲሳዮሙ፡ ለሕዝብ ኢትዮጵያ!"፤ "ይገንዩ ቅድሜሁ ኢትዮጵያ!" ማለትም፡ "በንጉሥነቱ አምነው፡ በአምልኮ ለሚሰግዱለትና በእውነት ለሚገዙለት፤ እርሱም፡ ምግባቸውን አትረፍር። ለሚሰጣቸው፡ ለኢትዮጵያና ለሕዝቧ፡ እግዚአብሔር፡ ዓለም ከመፈጠሩ በፊት አንሥቶ፡ ምን ጊዜም ንጉሣቸው ነው!" የሚለውን፡ የነቢዩን፡ የቅዱስ ዳዊት መዝሙር መሠረት አድርጎ፡ "ዛሬም፡ እውነተኛቹ እስራኤል ለኾንነው፡ ለእኛ፡ ለኢትዮጵያ ልጆች ንጉሣችን መኾንህን፡ በገሃድና በይፋ ታሳውቅ ዘንድ፡ እንደነቢያቱ ቃል፡ እንዲህ ተገልጻህ መጣህ!" ለማለት መኾኑን እንድታስተውሉት ያስፈልጋል።

የሆሳዕና እሁድንም ሌሊት፡ "ወእንዘ ሰሙን፡ በዓለ ፋሲካ፡ ቀርቡ አርዳኢሁ፡ ለአምላክ ጽድቅ፡ ኅበ ደብረ ዘይት፡ ሙራደ ቀብ፡ ሀገረ እግዚአብሔር። ወተቀበልዎ፡ ሕዝብ ብዙኃን፤ አዕሩግ ወሕፃናት፤ ነሢቅስም፡ አዕጽቀ በቀልት፤ እንዘ ይብሉ፡ "ሆሳዕና በአርያም!" ተጽዒኖ ዲበ ዕዋል፤ ሶኦ ሀገረ ኢየሩሳሌም፤ በትፍሥ ሕት፤ ወበሐሣት፤ ይሁቦሙ፡ ኃይለ፤ ወሥልጣነ።" ማለትም፡ "የእውነት አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ የፋሲካ በዓል በሚከበርባት ሳምንት ዋዜማ፡ የእግዚአብሔር አገር ወደኾነችው፡ 'ደብረ ዘይት' ወደምትባለው፡ የወይራ ዛፍ ተራራ ቅልቅለት ላይ በደረሰ ጊዜ፡ ደቀ መዛሙርቱ፡ ወደእርሱ ቀረቡ፤ በዙ ሕዝብ፤ ታላላቆችና ሕፃናትም ተቀበሉት፤ እነርሱም፡ የዘንባባ ዝንጣፊ ይዘውና 'ሆሳዕና በአርያም!' እያሉ፡ አጅበውት፡ ኃይልንና ሥልጣንን የሚሰጣቸው እርሱ፡ በአህያ ውርንጫ ላይ ተቀምጦ፡ በታላቅ ደስታ፡ ወደኢየሩሳሌም ከተማ ገባ።"

በሚለው ያሬዳዊ መዝሙር ቀጥለው፡ ማኅሌቱ፡ በፍጹም ተመስጦና አንቃዕድዎ (ፈጣሪን በማሰብ) ደምቆ ያድራል።

በነገህ፡ የቀርባን ሥርዓተ ቅዳሴ ከመጀመሩ በፊት፡ ማኅሌታውያኑ መዘምራን፡ "ሆሳዕና በአርያም!" እየተባለ፡ በዕለተ ሆሳዕና፡ ወደኢየሩሳሌም የገባው፡ አማናዊው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ይህ ነው!" በማለት፡ መሥዋዕቱን፡ ከቤተ ልሔም ይዘው የሚመጡትን፡ ቀዳስያኑን ካህናት አጅበው፡ ኹሉም፡ በአንድነት፡ በቤተ ክርስቲያኑ የምዕራብ ደጃፍ አንጻር ይቆማሉ።

በመሪጌታው መሪነት፡ ማኅሌታውያኑ፡ "ሃሌ ሉያ! ሃሌ ሉያ! ባኡ ውስተ ሀገር! ወበዊአክሙ፡ ትረክቡ ዕዋለ አድግ እሠረ፤ፍትሕዎ፤ወአምጽእዎ ሊተ።" ደግሞም፡ "ሃሌ ሉያ! አልጺቆ ኢየሱስ ኢየሩሳሌም፡ ርእያ ለሀገር፤ወይቤላ፡ 'ሶበ ተአምሪ ጸዮን! ነዋ ንጉሥኪ! በጽሐ ብርሃንኪ! ዮም ሰላምኪ! ተፈሥሒ በሕዝብኪ! ይትጎፈሩ ጸላእትኪ! ዮም ሰላምኪ! ሰላምኪ ዮም፤ሰላምኪ!" ማለትም፡ "ለሀልውናህ፡ ጥንት፤ፍጻሜ ለሌለህ፡ ለአንተ፡ ምስጋና ይገባሃል! ወደከተማ ግቡ! ስትገቡም፡ የታሠረ የአህያ ውርገጫ ታገኛላችሁ፤ፈትታችሁም፡ አምጡልኝ፤" "ጌታችን ኢየሱስ፡ ኢየሩሳሌም ሊደርስ ሲቃረብ፡ ከተማዬን አይቶ፡ 'ጸዮን ሆይ! አውቀሽ ብትቀበደው፡ ንጉሥሽ፡ ይኸውልሽ! ብርሃንሽ፡ መጣልሽ! ሰላምሽ፡ ዛሬ ነው! በሕዝብሽ ደስ ይበልሽ! ጠላቶችሽ ይፈሩ! ሰላምሽ፡ ዛሬ ነው! አዎን! ዛሬ፡ የሰላምሽ ቀን ነው!" የሚለውን መዝሙር፡ እየተቀባበሉ ያዜማሉ።

ከዚህ በኋላ፡ የቤተ ክርስቲያኑ የምዕራብ ደጃፍ እንደተዘጋ፡ ከውጭ፡ ፍሬ ሰሞነኛው ዲያቆን፡ በመሶበ ወርቅ ያኖረውን፡ የመሥዋዕቱን ጎብስተ አኩቲት፡ በራሱ ላይ እንደተሸከመ፤ሠራዒው ዲያቆንም፡ የቁርባኑን የወይን ጽዋ እንደያዘ፡ በመካከል ቆሞ፡ "አርጎው ጥታተ መኳንንት! አርጎው ጥታተ መኳንንት! አርጎው ጥታተ መኳንንት!" ማለትም፡ "እናንተ መኳንንት! ደጃፎችን ክፈቱ!" የሚለውን ቃል፡ ከመዝሙራቱ ጠቅሶ፡ በዕዝል ዜማ፡ ለ፪ ጊዜያት ያሰማል።

ዋናው ቀዳሽ ካህንም፡ ከመቅደሱ ውስጥ ኾኖ፡ "መኑ ውእቱ ዝንቱ፡ ንጉሠ ስብሐት! መኑ ውእቱ ዝንቱ፡ ንጉሠ ስብሐት! መኑ ውእቱ ዝንቱ፡ ንጉሠ ስብሐት! መኑ ውእቱ ዝንቱ፡ ንጉሠ ስብሐት!" ማለትም፡ "ክብር ምስጋና የሚገባው፡ ይህ ንጉሥ፡ ማነው?" እያለ

በመጠየቅ፡ ከዚያው፡ ከመዝሙራቱ የሚጠቀሰውን ቃል፡ በዕዝል ዜማ፡ ለ፪ ጊዜያት እያሰማ ይመልስለታል።

በ፫ኛው ጊዜ፡ ዲያቆኑ፡ በዚያው የዜማ ስልት፡ "እግዚአብሔር፡ አምላክ ኃያላን፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ንጉሠ ስብሐት!" ማለትም፡ "ክብር ምስጋና የሚገባው፡ ይህ ንጉሥ፡ የኃያላን አምላክ፡ እግዚአብሔር ነው!" የሚለውን ቃል፡ ለ፫ ጊዜያት በማሰማት፡ ምላሹን ይሰጠዋል።

በመጨረሻ፡ ካህኑ፡ በልዩ የወረብ ዜማ፡ "ይባእ ንጉሠ ስብሐት! ይባእ አምላክ ምሕረት!" ማለትም፡ "የምስጋናው ንጉሥ፡ ይግባ! የምሕረቱ አምላክ፡ ይግባ!" እያለ፡ የቤተ ክርስቲያኑን ደጃፍ ይከፍተዋል። በዚህ ጊዜ፡ ቀዳስያኑም፣ መዘምራኑም፣ ካህናቱም፣ ሕዝቡም ኹሉ፡ የኢየሱስ ክርስቶስና የድንግል ማርያም ምሳሌ የኾነውን መሥዋዕቱንና ቊርባኑን እንዳጀቡ፡ በኅብረት፡ ይህንኑ ዝማሬ፡ እያሰሙ፡ ወደቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ ይዘልቃሉ፤ ከመቅደሱ በር ሲደርሱም፡ ቀዳስያኑ፡ ወደቅድስተ ቅድሳቱ ይገባሉ፤ መዘምራኑም፡ ወደቅኔ ማኅሌታቸው ይመለሳሉ።

የሥርዓተ ቅዳሴው ጸሎት አልቆ፡ ወደፍሬ ቅዳሴው ከመግባታቸው በፊት፡ ለበዓሉ ከተመደቡት፡ ከአዲስ ኪዳን መልእክታት ምንግቦች በኋላና ከምሥራቹ (ከወንጌሉ) የአዋጅ ቃል ንባብ አስቀድሞ፡ ከብሉዩ ኪዳን መዝሙራት መካከል ተጠቅሶ የሚዘመረውን ምስግብ፡ "ቡሩክ ዘይመጽእ፡ በስመ እግዚአብሔር፤ ገላረክናክሙ፡ እምቤተ እግዚአብሔር፤ እግዚአብሔር እግዚአ፡ አስተርአዩ ለነ።"

ማለትም፡ "በእግዚአብሔር ስም የሚመጣ፡ ቡሩክ ነው፤ በእግዚአብሔር ቤት ኾነን፡ መረቅናችሁ፤ ጌታ እግዚአብሔር፡ ለእኛ ተገለጠ።" የሚለው ነው።

(መዝ. ፡ ፫፡ ፯-፲፤ ራጊ፡ ፱፤ ፩፤ ፱፤ ፫፤ ፲፪-፲፬፤) ፲፯፡፡፯-፯፡፡ ማቴ. ፡ ፩፡፩-፲፯፡፡ ማር. ፲፩፡፩-፲፩፡፡ ሉቃ. ፲፱፡፡፯-፰፡፡ ዮሐ. ፲፪፡፡፲፪-፲፯፡፡)

ምንግብ፡- ዕብ. ምዕ. ፯፡ቁ. ፩-፫፤

፩ኛ. ጴጥ. ምዕ. ፪፡ቁ. ፩-፲፤

ሓዋ. ምዕ. :፲፭፥ቁ. :፫-፴፩።

ምስጢክ:- መዝ.)፲፯፥ቁ. ፯-፯፤

ቡሩክ ዘይመጽእ፡ በስመ እግዚአብሔር፤በእግዚአብሔር ስም የሚመጣ፡
ቡሩክ ነው፤ ባረክናክሙ፡ እምቤተ እግዚአብሔር፤ከእግዚአብሔር ቤት
መረቅናቸው፤ እግዚአብሔር እግዚአ፡ አስተርአዩ ለነ። ጌታ እግዚአብሔር፡ ለእኛ
ተገለጠ።

ወንጌል:- ማቴ. ምዕ. :፩፥ቁ. ፩-፲፯።